

מסביב לחזית הציונית

ובאסיפת הנבחרים של יהודי ארץ-ישראל הרימו מאה אומרי-ה"ן מן השמאליים אגרוף על שנים-עשר אומרי ה"לאו", שנשארו מוצקים באמתם הציונית הטהורה, שלא כרעו לעגל-הזהב, ושהצילו על-ידי סירובם, לכל הפחות, את כבודה ההיסטורית של הציונות. עבר רק זמן קצר, ואלה, שיושבים במשרדים של ההנהלה הציונית, כבר ידעו היטב, עד כמה השתלטו הבלתי-ציוניים בכל השטח של הפעולות האחריות ביותר, עד כמה הפריעה תפיסתם האנטי-ציונית והפילאנתרופית לכל המהלך של העבודה הציונית, עד כמה השתדלו ליטול הכל, וביחד עם זה לא לחת כלום.

אולם גם כיום עדין לא תפסו ההמונים את כל הסכנה, שהיתה כרוכה בסוכנות ועדיין היא כרוכה בה. אם "האויב" לא החרیب את ה"מבצר" לגמרו, כפי שחזה נורדוי, הרי זה רק מפני שבינתים הוכו ההתבוללות, הפילאנתרופיות והאנטי-ציוניות ביהדות מכת-אבדן בכל רחבי-העולם. המשבר בוואל-סטרט שבר את הפילאנתרופיות, היטלר הדהים את ההתבוללות והאנטי-ציוניות.

כיום נלחמים הם, השמאל-ליים, לעיניו של ז'בוטינסקי,

I. "בן-בריתו של השטן"

אפשר לדכא את לוחמי האמת, אבל אי-אפשר לדכא את האמת עצמה. האמת מנצחת תמיד סוף-סוף, אף אם לפעמים באיחור-זמן.

אכן, בימי הבולמוס של הכנסת לא-ציוניים לתוך הסוכנות היהודית לא הועילו כלום כל אזהרותיהם של המרחיקים לראות, לא הועילה כל מלחמת ההגנה, שנהלה האופוזיציה כרי לשמור על כבודה וסובייגניותה של ההסתדרות הציונית. לשוא שאג נורדוי בסוף-ימיו: "בצער עמוק רואה אני את הנטיה להכניס את המתבוללים לתוך הציונות, את אלה שהיו ויהיו תמיד אויבים לתנועה זו. הרי זה כאילו להכניס את האויב לתוך המבצר, שהוא מבקש להחריבו. לא אובה לתת ידי למעשים אלה". לשוא יצא פרופ' קלוזנר במאמריו החריפים ב"השלוח" שלו נגד מכירת הסובייגניות של הציונות בעד בצע כסף. לשוא רעם ז'בוטינסקי מעל במת הקונגרסים: את הסובייגניות תמכרו, אבל גם כסף לא תקבלו. כל זה היה לשוא—

ובשאון צם-אָויל סָבִיב אָלִיל־הַפּוֹ

נַחְפָּא קוּל אָלֵהִים, נְבַלַע רַעְמו הָעוֹ...

"קדחת-הזהב" הרעילה את האתמוספירה,

על פירוקה של הסוכנות. אולם באותה שעה עצמה אין זה מפריע אותם מלהרים עליו שוב את אגרוף-הקלון שלהם, מפני ששוב ניסה הוא לעמוד בפרץ, כדי להציל את כבודה של הציוניות ולמנוע את ההסכם עם היטלר.

מבחינת הסכנות, שעלול היה ההסכם עם גרמניה לגרום לעם-ישראל ולציוניות, נראית הסוכנות לעומת ההסכם כמשחק-ילדים. אבל מבחינת כבודה של האומה, שהוכתם על ידי הסכם זה בכתם-קלון ממאיר, אין למצוא לו אף דוגמה אחת בהתרפסות היהודית הגלותית!

כי הבינאי! כאן אין אפילו הקנעות לתקיף. כאן תמיכה באויב, שרואה את תעודת-חייו בהשמתך ושמכריו גלויות על תעודתו זו באזני האנושיות כולה.

הרי זוהי הפעם הראשונה בהיסטוריה היהודית, שהאנטישמיות קבלה צורה מאוימת כזו, צורה, שלא היתה כמותה אפילו בימי מסעי-הצלב ובתקופת תמלניצקי: האנטישמיות הגזעית סוגרת אפילו את השער האחרון של ההמרה. אכן, אילו נשאר שער זה פתוח לא קשה לשער. שבניהם של קדושי מאגנץ הורמיזה היו עוברים דרך שער זה בהמונים. שהרי אף-על-פי שהשנאה ליהדות לא נשתנתה הרבה אצל בניהם של פורעי-מגנצה. נשתנתה מאד-מאד האהבה ליהדות אצל בניו של הצד השני.

אבל אף מוצא אחרון זה סגור ליהדות. ולפיכך החריד היטלר כליכך את ההתבוללות היהודית, ולפיכך אירעה-אפשר,

בפעם הראשונה בתולדות-ישראל מימי חורבן הבית השני – התפרצות ספונטאנית ענקית ומשותפת כזו של המוני היהודים נגד האויב המשותף, שנתבטאה בחרם הכלכלי. העם היהודי הרגיש מיד, באינסטינקט-

הקיום הבריאו שלו. בכל עוצם הסכנה. אולם כדי להבהיר סכנה זו מן ההכרח להזכיר שהפוליטיקה של היטלר אינה מצטמצמת רק בהשמדתה של היהדות הגרמנית, אלא קשורה היא אף בשאיפות אימפריאליסטיות כבירות ובהתכוננות למלחמה עולמית. בהולאנד כבר התירו באופן רשמי את התעמולה הנאצית בצבא, ולא קשה לנחש את התוצאות הקרובות. ואם יצא לפועל הספוח של אוסטריה לגרמניה, תשתלט האנטישמיות ההיטלראית מהר מאד עד קצה הגבול המזרחי של הונגריה. האיזור של האנטישמיות הרומינית יעמוד אז במגע ישר עם האיזור של האנטישמיות הגרמנית. וכל היהדות האירופית כולה תועמד אז תחת מטר של אש נוראה. ז'אבוטינסקי, בעיני-הנשר שלו, הרגיש מיד בסכנה איומה זו, ולפיכך הסיק מיד, שההגנה על היהדות מפני ההיטלריסמוס מוכרחת ליקפץ למלחמה מדינית. היהדות מוכרחת להלחם בכל כוחה בעד ה"סטאטוס קו" של חוזה-ווירסאי. שהרי אם תבוא תזוזה בחוזה-ווירסאי, מעין זו שתארתי למעלה, תקפץ אירופה כולה בשביל היהודים לגיהנום גדול אחד.

כיצד נעצור, איפוא, בעד השטף וההתפשטות של ההיטלריסמוס? – ברגעים כאלה עושה אומה את המְקְסִימוּם שביכולתה. החרם הוא נשק כלכלי כביר! – הכריז ז'בוטינסקי – הכו בו! ואכן החרם היהודי צרער

ומוסיף לערער את כל היסודות הכלכליים של גרמניה. בפעם הראשונה גילתה היהדות את כוחה המדיני הבין-לאומי העצום. בפעם הראשונה הולכת ומתארגנת שוב היהדות כולה, הולכת היא ומגבשת מחדש את הכרתה הלאומית, מתוך מלחמת החרם שלה באויבה ההיסטורית!

וכלום יש צורך להוסיף, שההסתדרות הציונית צריכה היתה לעמוד בראש של תנועת-המלחמה בהיטלריסמוס? כלום יש צורך להוסיף, שהפעם ניתנה לה הזדמנות בלתי-חוזרת להניף את הדגל הציוני בראשו של העם כולו, לפרוש אותו בכל רחבו המלכותי לעיניהם של ששה-עשר המיליונים הנדחים בכל רחבי-העולם? —

אבל הקונגרס הציוני, שצריך היה ליהפך למרכז של תנועה מדינית כבירה, הקונגרס הציוני, שעתונו של היטלר העיד עליו, ש"כל החוגים המדיניים המכריעים בכל הארצות נפנו אליו", הקונגרס הציוני, שצריך היה לשמש במת-דימונסטראציה ענקית של האומה הנרדפת נגד מלחמת-ההשמד, שהכריז עליה ההיטלריזמוס, הפכה בחשאי — למרות כל ההכחות — לבמת-הסכסוך היטלר, למרכז-הנסיון לשבור את החרם היהודי, זה נשק-ההגנה האחרון של היהדות כנגד הסערה האנטישמית.

לאחר שנתפרסמו פרטי-ההסכם יודעים אנו, שהוצא לפועל "בהסכמתם של המוסדות המוסמכים". סוף-סוף מצאו היטלר וגייבלס את הכתובת הנכונה. אבל את המטרות שלהם לא קשה להבין. אפילו אם ישאירו בידי היהודים מליונים אחדים של מרקים ויקיימו את ההסכם בשלמותו, ירוויחו הנאציים על-ידי כך עשרות

מיליונים מיהודי עולם כולו. שהרי על-ידי כך יִשְׁבְּרוּ את החרם היהודי המאוחד ויפוררו את האחדות של היהדות השנואה והלוחמת. אכן נוסף לכך, יוכל היטלר להפר את ההסכם במנוחה גמורה, שהרי גם להבא יתנהל המשא-והמתן של היהודים היוצאים לארץ ישראל באופן פרטי לגמרו. ובכן יצוד שתי ארנבות בבת אחת. אולם העיקר: על-ידי ההסכם נתכווין היטלר, קודם-כל, למנוע את הקונגרס הציוני מהכרזת-חרם על גרמניה. ואין ספק בדבר, שהמטרה הושגה. בשעה שעורכים הסכם אי-אפשר, כמובן, להכריז חרם. ההיטלריסטים טעו רק במה שחשבו, שאלה שעורכים את ההסכם הם באי-כוחו האמתיים של העם. המתבוללים הם בנידון זה באי-כוחו של מצפון-העם הרבה יותר מן השמאליים שבציונות. הועידה המוקדמת של הקונגרס היהודי העולמי הצילה את כבודה ואת מלחמתה של היהדות. וראוי לתשומת-לב: בוועידה זו נטלו חלק בראש גדולי-הפליטים, מי שהיו מתבוללים, של היהדות הגרמנית. הם דרשו בכל תוקף להגביר את החרם. הם לא "חששו" לאחיהם, שנשארו בגרמניה בתוך האש. יודעים הם, שאם אפשר יהא להציל משהו בגרמניה, הרי זה רק על-ידי מלחמה כבירה מבחוצ.

את גרמניה מחרימים פועלי אוסטריה ושוויידיה הסוציאליסטים, מפני שהיטלר הוא אויבו המסוכן של המארקסיסמוס. את גרמניה מחרימים הפאציפיסטים, מפני שההיטלריסמוס מכין את המלחמה העולמית הבאה. את גרמניה מחרימים הלאומיים העקביים, מפני שהיטלר רועץ את חירות-המיעוטים ומעדיף את ענייני-הגזע על ההיסטוריה

הלאומית. ולסוף: את גרמניה מחרימים
היהודים. בפשטות, מפני שהיטלר רוצה
בהשמדתם.

לאחר ההסכם עם היטלר וההתנגדות
להחרמתו, מתברר באור מסגור, שהשמאליים
שלנו אינם יכולים להיות סוציאלי-
סטים אמתיים, פאציפיסטים אמתיים, ולאומיים
אמתיים. מה הם, איפוא?

„בן בריתו של השטן“ – כך כינה
השבועון של השמאליים „הפועל הצעיר“ את
ז'אבוטינסקי, כשהכריז מלחמת-תנופה נגד
גרמניה. עכשו, לאחר ההסכם עם היטלר, אנו
שואלים ברצינות גמורה: מיהו בן
בריתו של השטן? –

II. „אויבי-העם“ *

„יובלו של אדם הוא, קודם כל, יובל
הפעולות, שפעל בחיים הצבוריים“. אין פלא,
איפוא, שבקשר עם יובל השבעים של אוסישקין
מתעוררים הרהורים על החלק החשוב ביותר
של פעולתו, על עבודתו בקרן הקיימת.

אין ספק בדבר, שפעולותיה של הקרן
הקיימת תחת הנהלתו של מר אוסישקין
מצטרפות למפעל חשוב כשלעצמו. ואם אין
זה אלא מפעל פעוט-ביחס בהשוואה לצורך
העצום של עם ישראל בקרקע, הרי זה בכל
אופן מפעל גדול בהשוואה לפעולותיה של
ההסתדרות הציונית. יתר על כן: מי שמבין
קצת בתנאים הגיאוגרפיים והמדיניים של
ארץ-ישראל, רשאי להוסיף בבטחון גמור,
שרכישתו של עמק-יזרעאל, שעליה עמד
אוסישקין בכל תוקף, ושלפיכך היא נזקפת

בצדק לזכותו שלו, יש לה לא רק ערך של
כבוש קרקעי, אלא אף ערך מדיני וכלכלי
ממדרגה ראשונה. לאחר שצנורות-הנפט
והמסילה הבגדאדית יעברו דרך עמק זה
לחיפה, יהא ברור ללל, שכבושו של עמק זה
פירושו: כיבושו של לב התנועה המסחרית
והמדינית לא רק של ארץ-ישראל, אלא אף
של המזרח הקרוב כולו.

אבל אין אנו רוצים להתעלם בשום
אופן מחסרון עיקרי אחד, שלקתה בו עבודתה
של הקרן הקיימת, שלא באשמתו של מר
אוסישקין. טשטוש מכוער יהא זה מצדנו אם
נעבור על חסרון זה בשתיקה. כי לא בתקופה
של „פרוספריטי“ אידיולית אנו עומדים,
אלא במצב של קולוניזאציה מסוכנת,
במידה שלא היתה, אפשר, כמותה לשום עם,
קולוניזאציה, שבה תלויה תקותו
היחידה של עמנו...

בחסרון זה איני מתכוון אל החלוקה
הבלתי-צודקת של קרקעות הקרן הקיימת. שום
אדם לא יכחיש, שקרקעות, שנרכשו בפרוטותיו
של העם כולו, אי-אפשר שישמשו
לצרכיה של מפלגה אחת בלבד. אבל
חסרון זה הוא, סוף-סוף, חסרון מקרי,
שנובע מהשחררותם של השמאליים בציונות
ומשלטונה של הברוטאליות המעמדית. יש
חסרון אחר בקרן הקיימת, חסרון אורגני,
שנובע מעצם החוקה של הקרן ושמנוע
מלכתחלה כל אפשרות של קולוניזאציה
גדולה באמצעותה.

הרעיון של הלאמת-הקרקע הוא, אפשר,
רעיון נאה מבחינה לאומית, ואפשר, הוא

(*) הרבה יש לטעון כלפי השקפתו של בעל-המאמר על הקרן הקיימת ולהשיב על דבריו. אבל
דבריו ראויים לבידור ולמשאומתן עיוני (המערכת)

אפילו מתאים לארצות, שיש בהן מעמד אכרים מושרש ומבוסס זה מאות בשנים. אבל אין ספק בדבר שאינו מתאים בשום אופן לצרכיה של קולוניזאציה מהירה. וצריך שנלמד סוף-סוף להבחין היטב בין האפשרויות של הסטטיקה היחסית של ארצות מיושבות ובין הצרכים ההכרחיים של ההתישבות הדינמית.

ספק הוא, אם הרעיון של הקרן הקיימת נתגשם באיזה מקום בזמן מן הזמנים. בכל אופן מתאים הוא הרבה יותר למשטר של התקופה העתיקה משהוא מתאים לתקופתנו. תקופתנו, תקופת התנועה הכלכלית הכבירה, שואפת לחת לכל נכס מוצק אפשרויות מרובות של תנועה. רק שיטת-המשכנתא נתנה אפשרות להתאים את הצרכים הקרקעיים אל הדרישות הכלכליות של התקופה. על-ידי שיטה זו נהפכים הנכסים-שאינם-נדים בקלות יתרה לנכסים-נדים, להון שוטף.

צריך להבין, שלא רק הקרן הקיימת אינה להוטה אחר התישבותם של בני המעמד הבינוני, אלא שגם בני המעמד הבינוני עצמם אינם להוטים אחר הקרקעות של הקרן הקיימת. רק הרעב הנורא של ההמונים לקרקע מכריח אותם לפנות אל הקרן הקיימת, מפני שמוסד אגררי אחר אינו קיים בארץ. ואין צורך לומר: בעלי ההון הגדול. הללו אפילו אינם מעלים על דעתם את האפשרות הריאלית של התישבות על הקרקעות של הקרן הקיימת.

מפני-מה? כלום לא כדאי לו, לבעל-ההון, מצד אחד, לקמץ בהוצאת כסף על ידי מה שלא יהא לו צורך לקנות קרקע, ומצד

שני, לוותר על האפשרות של המשכנתא? — התשובה היא פשוטה: בעל-ההון רוצה, שתהא לו תמיד האפשרות של הפיכת הנכסים-שאינם-נדים לנדים. כדאי לו אפילו לקנות קרקעות בתשלומים לשיעורים בתוספת של רבית, מפני שבינתיים עולה על-פירוב מחיר הקרקע, שגהפכת מקרקע שוממה לנושבת, וכסף-המכירה או דמי-המשכנתא, שיקבל בעד קרקע זו, יהיו מרובים מן הסכום, שנשאר חייב עליה. וכך יש לו אפשרות לפנות אל שטחי-פעולה חדשים ולהרחיב את סכוניו הכלכליים. בעל-הקרקע רוצה, ובצדק, שתהא לו האפשרות לְמַשְׁפֵּן את קרקעותיו היום, מחר, תמיד, מפני שאין הוא יודע, לאיזה מצב עלול להשליך אותו גלגל החיים הכלכליים והפנטיים, ורוצה הוא, שידין תהיינה חפשיות תמיד.

זוהי הסבה הישרה לכך, שהמושבות, שנבנו על אדמתה של הקרן הקיימת, מתפתחות באטיות של צעדי-צב, או אינן מתפתחות כלל, למרות העמל העצום, שהשקיעו בהן המתישבים, ולמרות הסיוע הכספי הבלתי-פוסק, שניתן להן מצד ההנהלה הציונית. מי שרוצה להִנְכַח בדבר, שהסבה אינה אלא בחוקה הקרקעית של הקרן בלבד, יבוא נא לעיני-חיי, בלב איזור הפרדסים של השרון, ויראה, כיצד מתאבדת מושבה עלובה זו על קיומה בשארית-כוחה, ומשמשת דיסונא-נסה גמורה לשירת הפריחה הכבירה של המושבות שמסביב. אותה האדמה, אותן דרכי החבור והתנועה, אותו העמל של המתישבים, ואף-על-פי-כן אין אפשרות של התבססות. מה נתנה להם, למתישבים של עין-חן, העליה הגדולה של ערך-קרקעותיהם, אם אין הם יכולים כלל לנצל ערך זה? — ואכן, רוב

תושבי הרצליה, כפר-סבא, פתח-תקוה יודעים היטב, שאילו לא היו יכולים למשכן את קרקעותיהם כרצונם, כבר היו פושטים עשר פעמים את הרגל.

ההון הגדול לא יחדור, איפוא, לעולם, בתוקף התנאים הכלכליים עצמם, אל הקרקעות של הקרן הקיימת. קרקעות אלו נועדו, איפוא, מתוך הכרח טבעי למחוסרי-הון בלבד. מה היא הקצב של התישבות מעין זו לא קשה לשער. מחוסרי-הון אלה אי-אפשר להם להתקיים ולהתבסס בלא סיוע כספי, ומפני שאי-אפשר להם אף למשכן את קרקעותיהם בשעת-הצורך, זקוקים הם לסיוע כספי גדול ביותר. זוהי דרך-אגב, אחת מן הסבות, שגרמו לכך, שכל מתישב עלה להסתדרות הציונית ביותר ממאתים לירות, בשעה שההתישבות היוונית הסתפקה בהוצאות מועטות מזו לאין שיעור. אבל העיקר הוא: מכיון שקרן-היסוד לא הצליחה אף בתקופת-העליה שלה לישוב יותר מן 500 נפש לשנה על הקרקעות של הקרן הקיימת, הרי נשארו לה, לקרן הקיימת, שתי ברירות: או להסתפק בקניה פעוטה של קרקעות, שתספק את הצורך של 500 מתישבים בלבד, או לקנות יותר מזה וליצור קְרֻבָה של קרקעות מתות. מכיון שהמהירות בכבוש-הקרקע חשובה כמעט לא פחות מן המהירות בכבוש-הרוב, היטיבה הקרן הקיימת לעשות כשבחרה בדרך השניה, בשעה שהרשו לה את הדבר אמצעיה הכספיים. אבל כמה מועט הערך של שטחי-קרקע נרחבים ושוממים, כשאי-אפשר לכבוש אותם מיד על-ידי התישבות המונית! נזכרה-נא את השטחים הנרחבים בעבר-הירדן, שנרכשו פעם על-ידי הון יהודי. אין פלא, איפוא,

שהדרך השניה של הרזרבה הקרקעית כרוכה בתקלות חמורות: מכיון שהקרן הקיימת החזיקה זמן-מה את קרקעותיה שוממים נתנה מקום להתפתחותם של סכסוכים אגרריים. פעולותיה של הקרן הקיימת, מוכרחות, איפוא, בתוקף הנימוקים שהזכרנו למעלה, להתקדם ראטיות של צעדי-צב וכך נסגרת לפניה הדרך, לפתרון השאלה האגררית וההתישבותית, שהפרינציפיון העיקרי שלה לגבינו אינו אלא: מהירות.

יתר על כן: טבעה של כל קולוניזציה מחייב, שהתישבות המונית של מחוסרי-הון אפשרית היא רק באותו איזור, שבו מורגשת תנועה כבריה ושוטפת של הרכוש. מטעם זה מתהוית התישבות המונית של מחוסרי הון בארץ-ישראל באיזורי השרון והדרום דוקה, ואילו העמק, בעל השטחים הנרחבים, מכיל תושבים פחות ממושבה גדולה אחת בדרום. צריך להוסיף, ש"העמק" אינו קולט מתישבים חדשים כמעט כלל. ההתפתחות הכללית כאילו אינה נוגעת בו.

רבים מנסים לתלות את הקולר במשק-הפלחה השורר בעמק. אולם אין כאן אלא הפיכת המסובב לסבה. מפני-מה קשה כל-כך לעבור בעמק מן החקלאות האַקְסְטֶנְסִיבִית אל האינטֶנְסִיבִית, אל הפרדסנות, ועוד? – שאלת הפרדסנות ב"עמק" היא בעיקרה שאלת-המים, וזו האחרונה אינה בעמק אלא שאלת-ההון. העמק סגור בשביל ההון הגדול. משום כך הוא סגור לעת-עתה בשביל החקלאות האינטֶנְסִיבִית ובשביל התישבות הגדולה. וכך הוא נשאר חנוט לגבי ההתפתחות עם חמשת אלפי תושביו. מפני מה סגור העמק בשביל ההון? – את הסבות העיקריות בררנו למעלה.

מצב עלוב זה, שבו נתון "העמק", משפיע לרעה גם על התפתחותה של חיפה. כשם שאיזור-המטעים בדרום מתרחב בשל תל-אביב, כך מתרחבת תל-אביב בשל איזור-המטעים. חיפה מתפתחת בקושי מפני שההינטרלאנד¹ המזרחי הגדול שלה סגור בשביל ההתפתחות. אותו פרוץ עצמו חוזר בחיפה גופה; תנועת הבנין בחיפה אינה פונה אל הקרקעות של מפרץ-עכו שבידי הקרן הקיימת, אף-על-פי שהן מתאימות ביותר לבנין של כרך מסחרי גדול, אלא אל הדר-הכרמל הקטנה וההררית.

לא קשה לתאר, איזו פריחה ענקית היתה מתפתחת בעמק, אילו היו חודרים לשם ההון וצורות ההתישבות שבדרום. איזו תנועה מסחרית כבירה היתה מתהווה בדרך הנצחית של השיירות המסחריות. מן המזרח אל הים ולהפך. לא קשה לתאר, מה היה מוסיף "הינטרלאנד" כזה לחיפה ובאיזו מהירות היתה נהפכת עיר זו לכרך יהודי עצום, אילו, נוסף לכך, היתה פתוחה לפנייה הדרך לתנועת-בנין חפשית בקרקעות של מפרץ-עכו.

ברור, איפוא, שהחוקה של הקרן הקיימת אינה מתאמת לא לחוקים השולטים בחיים הכלכליים של תקופתנו ולא לקצב המהיר של התישבות גדולה. שהיא בשבילנו הצורך החיוני ביותר.

באחת מן הרשימות הקודמות שלנו ביביתר¹ נסינו להוכיח, עד כמה חשובה בשבילנו הריגולאציה הלאומית בקניית-הקרקעות. ואכן, תפקידה של הקרן הקיימת צריך היה להיות, קודם-כל, תפקיד הריגולאציה של כל

קניית-הקרקעות בארץ על-ידי יהודים. הקרן הקיימת צריכה היתה להיות המוסד האגרארי, שכל הקניה והמכירה של הקרקעות נעשית על-ידיו. שטחי-קרקע סיטוניים, שהיתה קונה הקרן, היתה מוכרת אחר-כך ליחידים בתשלומים לשיעורים, במחיר-הקרן או ברביית קטנה ביותר. על-ידי כך לא רק היתה עוקרת את הספרות ואת כל התקלות הכרוכות בה, אלא אף היתה נותנת ערך מדיני, אסטרטגי וכלכלי לקרקעות שנבחרו על ידיה מנקודת-מבט זו. והעיקר: היתה ניתנת לה האפשרות לקנות בלא הפסק קרקעות חדשים, אפשרות, שמקורה לא היה גדל לעולם, כי פירושה הוא: החובות הנפרעים בלא הפסק על ידי המתישבים החדשים עצמם.

ההון, שמצוי כיום בידי הקרן הקיימת, נותן לה כבר עכשיו את האפשרות ליהפך למוסד אגרארי כביר, שבשיטות-עבודה רגילות יכול היה לספק קרקעות באמת-מדה רחבה. אין גם שום טעם בהנחה, שעל-ידי כך היו פוחתות התרומות של הקרן. להפך. יותר שפעולותיה היו גדולות וכלליות, יותר היתה גדלה ההתנדבות של המוונים.

כמו-כן אין שום ערך לסכנה המדומה, שהקרקע עלול לעבור מידי יהודים לנכרים. גם נגד זה אפשר למצוא אמצעים מתאימים, שאין מן הצורך לפרטם כאן. אבל הערובה הבטוחה ביותר נגד חשש זה הוא בלא ספק האינסטינקט הלאומי של המתישבים עצמם. היכן הם האכרים של פתח-תקוה, רחובות, חידרה, שהחזירו את אדמת-עמם לנכרים?

(1) כרך א', עמ' 292 - 295.

כאלה הם ההרהורים, שמתעוררים בנו בנוגע לפרובלימה של הקרן הקיימת, בקשר עם יובלו של מר אוטישקין, שפעל רבות לטובת קרן זו. חושבים אנו, שפעולה זו היתה משגת את תכליתה האמתית אילו צעדה הקרן הקיימת בכיוון, שתארנו למעלה. מובן, שאפשר לעורר כמה שאלות. אנו מוכנים תמיד לברר את השאלות הללו גם עם המתנגדים היותר קיצוניים. לצערנו, מחוץ לגידופים או מליצות ריקות מעין זו, שהקרן הקיימת היא "קודש קדשים", לא שמענו בנידון זה כלום.

אין פלא בדבר, שהבקורת החפשית נגד השיטות של הקרן הקיימת נולדה בתנועת הרביזיוניסמוס דוקה, כמו שנולדו בתנועה זו שאר המחשבות החפשיות של הציונות בתקופה האחרונה, שכולן מחודרות את נקודת המבט המדינית-הקולוניאטורית. אבל תנועת-ה"שמאליים", ששואפת להחניק את המחשבות החפשיות הללו מפני שהן מערערות את היסודות של המשטר הישן בציונות, לא מצאה דרך אחרת להלחם בהן מחוץ לזו: מעל במת-העתונות שלא היא זרקה לתוך ההמונים, שלא הספיקו לעמוד אף על תכנם של הדברים, את לפיד-השנאה המסוכן: הרביזיוניסטים הם אויבי הפועלים! יותר מזה: הם אויבי הציוניות!—וכבר השפיעו הדברים על המשפט הידוע: מי שהוא מתנגד לשיטות של הקרן הקיימת הוא אויב-הציוניות, ואפילו "אויב"

העם". לא פחות ולא יותר...

התנגדות לשיטות של הקרן הקיימת? אפשר! אויב-העם? לא ולא! קראו-נא את הדרמה של איבסן, את "אויב-העם" שלו, וראיתם שיש "אויב-עם", שהוא הוא אוהבו הגדול ביותר...

כי בדראמה זו אפשר לראות בברור, שלפעמים אלה, שהעם רואה בהם, מתוך תומת-הילדים שלו את ידידיו, מתעללים באינטרסים היקרים ביותר שלו; ואז קם "אויב-העם" בכל כוח נפשו הכואבת להגן על האינטרסים של העם...

בכוח העתונות, האפאראט והשלטון שבידם מנסים המנהיגים "ידידי-העם" לדכא עד היסוד את האמת הלוחמת, שמקעקעת את שלטונם; וכשאין אוהבו הגדול של העם פוסק ממלחמתו, כשהוא מוסיף להקיץ את אשמתם ולהזהיר את עמו מפני האסון המתקרב, משתמשים הם נגדו באמצעי האחרון שבידם: הם טופלים עליו עלילות נוראות ביותר ומכריזים עליו שהוא: אויב העם... הוא!

וכך נמסר ידידו האמתי של העם להתעללותו האכזרית של העם עצמו. אכן, איבסן העמיק מאד לראות את התנועות הסמויות של הפסיכולוגיה ההמונית. והרי במה שנוגע לחוקים פסיכולוגיים, אין שום הבדל בין פינה נדחת בנורווגיה ופינה לא-נדחת שבאסיה...

ב. נתניהו